

תרופות האסורות לשימוש בחולים חסרי אנזים G6PD

חסר באנזים Glucose-6-Phosphate-Dehydrogenase הוא הפרעה תורשתית שמקורה בפגיעה באחד הגנים שבכרומוזום X. החסר ב-G6PD שכיח ביותר, ופוגע בלמעלה מ-400 מליון אנשים בעולם. ההפרעה זוהתה ב-1956 ומאז ועד היום זהו למעלה מ-150 ואריאנטים של חסר ב-G6PD. הביטוי הקליני הבולט ביותר בחסר ב-G6PD הוא תמס-דם Hemolytic Anemia. כיום ידוע שמצבי דחק, כמו זיהום, מינון יתר-של תרופות מסוימות, אכילת fava beans (פול) וכד', מהווים את הגורמים העיקרים, המשרים תמס-דם בחסרי G6PD.

תרופות רבות "הואשמו" שלא בצדק כגורמות לתופעה זו. לאור חוסר האחידות, הקיימת ברשימות התרופות האסורות לשימוש במטופלים חסרי האנזים G6PD, הוקמה ועדה מטעם ההסתדרות הרפואית, אשר כללה נציגים מתחומים שונים: רפואת ילדים, רפואת משפחה, המטולוגיה ילדים, המטולוגיה מבוגרים, רפואה פנימית, פרמקולוגיה קלינית ורוקחות. בהתבסס על סקירת ספרות רחבה, ולאחר דיון מעמיק, הוכנה רשימה מעודכנת של התרופות האסורות על החולים החסרים את האנזים G6PD. להלן מסקנות הועדה:

תרופות האסורות לשימוש בחולים חסרי אנזים G6PD

DAPSONE - AVLOSULFON®

METHYLENE BLUE

NITROFURANTOIN - MACRODANTIN®, UVAMIN®

PHENAZOPYRIDINE - SEDURAL®

PRIMAQUINE - PRIMAQUINE®

דיווחים אקראיים התקבלו אודות המוליזה בחולים חסרי האנזים G6PD, שקבלו CO-TRIMOXAZOLE*. כיוון שלא הוכח קשר נסיבתי ביניהם, אין התווית נגד לשימוש בתרופה בחולים חסרי האנזים G6PD. עם זאת, רצוי להעדיף טיפול חלופי. בחולים עם מחלות ממאירות, בהם נדרשת מניעת זיהום ע"י Pneumocystis carinii, ניתן לשקול שימוש בתרופה תוך זהירות מתאימה.

* CO-TRIMOXAZOLE (TRIMETOPRIM/SULFAMETOXAZOLE) - SULFATRIM®, DISEPTYL®, RESPRIM®, SEPTRIN®

תרופות אשר היו עד כה ברשימה והוצאו ממנה (כגון aspirin, dipyron, chloramphenicol) ניתנות לשימוש בחולים חסרי האנזים G6PD במינון הרגיל המקובל.

חברי הועדה:

ד"ר אודי קנטור
מגר' ברכה שטהל
פרופ' אהובה גוליק
ד"ר מנור שפריץ
עו"ד רחל ניסנהולץ-גנות
ד"ר יוסף קפילושניק
ד"ר אייך כהן

ד"ר מתי ברקוביץ (יו"ר הועדה)
פרופ' חיים קפלינסקי
הדס רותם רבינוביץ'
ד"ר צחי גרוסמן
ד"ר טניה ליפשיץ-עזז
ד"ר ששון נקר
פרופ' עמוס כהן